

ຄູ່ມືການປູກເບ້ຍຊາ

ຈາກກຸ່ມຊາວສວນຊາ
ບ້ານ ຍອດປຽງ ແລະ
ບ້ານ ໂພນ

ຈຸດປະສົງເພື່ອຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ສວນຊາ ແລະ ປູກທົດແທນຕົ້ນຊາບາງຕົ້ນທີ່ຕາຍ ຫຼື ເປັນພະຍາດ. ຊາວສວນຊາບ້ານ ຍອດປຽງ ແລະ ບ້ານໂພນ, ເມືອງແປກ, ແຂວງ ຊຽງຂວາງ ມີການປູກຕົ້ນຊາເພີ່ມຂຶ້ນທຸກປີ ໂດຍເຕັກນິກການປູກຊາແມ່ນໄດ້ຈາກປະສົບການຂອງຊາວສວນພາຍໃນບ້ານ ແລະ ການສຶກສາ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນກັບ ວິຊາການ ແລະ ກຸ່ມຊາວສວນຊາທີ່ປາກຊ່ອງ.

ລະດູການປູກເບ້ຍຊາ

ລະດູການປູກເບ້ຍຊາແມ່ນເລີ່ມແຕ່ເດືອນ ມິຖຸນາ ເຖິງກາງ ເດືອນ ກໍລະກົດ (ຊ້າສຸດບໍ່ຄວນກາຍທ້າຍເດືອນ ກໍລະກົດ) ໄລຍະນີ້ເປັນເວລາທີ່ດິນຟ້າອາກາດເໝາະສົມໃນການປູກ ເພາະມີຝົນ ສະດວກແກ່ຊາວສວນທີ່ເຮັດສວນເທິງພູຫ່າງໄກຈາກນ້ຳ.

ມິຖຸນາ (ເດືອນ 6)						
ອາທິດ	ຈັນ	ອັງຄານ	ພຸດ	ພະຫັດ	ສຸກ	ເສົາ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ກໍລະກົດ (ເດືອນ 7)						
ອາທິດ	ຈັນ	ອັງຄານ	ພຸດ	ພະຫັດ	ສຸກ	ເສົາ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ການກະກຽມພື້ນທີ່ປູກເບ້ຍຊາ

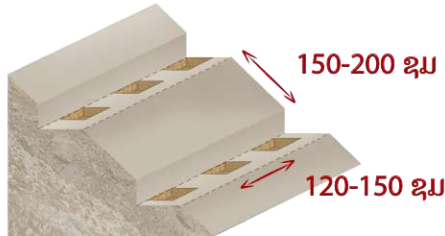
ກ່ອນທີ່ຈະນຳເອົາເບ້ຍຊາມາລົງປູກໃສ່ໃນສວນຊາແມ່ນຕ້ອງກະກຽມພື້ນທີ່ກ່ອນດັ່ງນີ້:

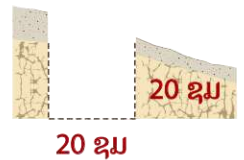
ເດືອນ ກຸມພາ, ຖາງພື້ນທີ່
(ໃນຂອບເຂດ ທີ່ອົງການ
ຈັດຕັ້ງອະນຸມັດໃຫ້ປູກ)

ເດືອນ ມີນາ, ຈຸດພື້ນທີ່

ເດືອນ ພຶດສະພາ, ເລີ່ມຂຸດຂຸມຄວາມຫ່າງລະ
ຫວ່າງຊຸມ ແມ່ນ 120-150 ຊມ ຄວາມຫ່າງ
ລະຫວ່າງແຖວ ແມ່ນ 150-200 ຊມ

ຂະໜາດຂອງຊຸມ
ແມ່ນ 20 x 20 ຊມ

ວິທີການກິນເບ້ຍຊາ

ອາຍຸຂອງເບ້ຍຊາທີ່ສາມາດນຳເອົາໄປປູກໄດ້

ເບ້ຍຊາອາຍຸປະມານ 7 ເດືອນປາຍເຖິງ 8 ເດືອນແມ່ນເໝາະ
ສົມທີ່ສຸດໃນການນຳໄປປູກ (ເບ້ຍຊາທີ່ຍັງມີແກ່ນຕິດຢູ່ໃຫ້
ຮັກສາແກ່ນໄວ້ ເພາະມັນຈະໃຫ້ສານອາຫານໄປລໍ່ລ້ຽງເບ້ຍຊາ)

ນຳໄປປູກໄດ້ເລີຍບໍ່ຈຳ
ເປັນຕັດໃບ ຫຼື ຮາກ

ເບ້ຍຊາທີ່ກຳໄລ່ໃນເບົ້າ ກ່ອນນຳໄປປູກ ໃຫ້ຫົດນ້ຳປະໄວ້
ປະມານ 12 ຊົ່ວໂມງ
ຂໍ້ລະວັງ: ເວລາປູກບໍ່ໃຫ້ຕົນໃນເບົ້າແຕກອອກຈາກກັນ

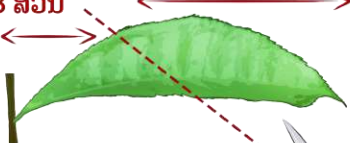

ເບ້ຍຊາທີ່ກຳຢູ່ໜານໃຫ້ໃຊ້ໄມ້ແປງ ຈົ່ມເຂົ້າໄປໃຫ້ເຖິງພື້ນຮາກແລ້ວໄງ້
ຂຶ້ນມາຈົ່ງຖອນເອົາເບ້ຍຊາ ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ເປືອກຮາກຊາມັນລອກ

ການຕັດຮາກ ແລະ ໃບຊາ

ພາຍຫຼັງກິນເບ້ຍຊາມາແລ້ວໃຫ້ນຳເບ້ຍຊາມາຕັດໃບຊາ, ຍອດຊາ, ຮາກແກ້ວ ແລະ ຮາກຟອຍ ຕາມວິທີການລຸ່ມນີ້:

ຈົ່ງໄວ້ 1/3 ສ່ວນ
ຕັດອອກ 2/3 ສ່ວນ

ການຕັດໃບຊາ

ໃຫ້ຕັດເຈັດ

ໃບຍອດອ່ອນໃຫ້ຕັດອອກ
ເພາະເວລາປູກໃບອ່ອນຢູ່ຍອດຈະແຫ້ງ

ໃນກໍລະນີເບ້ຍທີ່ມີສີ
ນ້ຳຕານຈົນຈຳຍອດ

ສຳລັບໂຕນີ້ບໍ່ໃຫ້ຕັດຍອດໃຫ້ຕັດແຕ່ໃບ

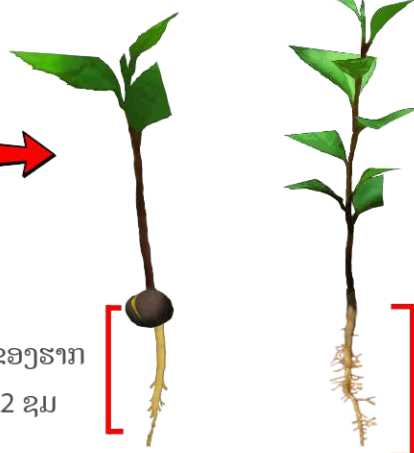

ກ່ອນຕັດເບ້ຍຊາ

ຫຼັງຕັດເບ້ຍຊາ

ລວງຍາວຂອງຮາກ
ປະມານ 12 ຊມ

- ສັງເກດເຫັນເບ້ຍຊາຮາກຍາວເກີນໄປໃຫ້ຕັດປາຍຮາກແກ້ວອອກໃຫ້ເຫຼືອຄວາມຍາວປະມານ 12-15 ຊມ
- ຖ້າເບ້ຍໃຫຍ່ໃຫ້ຕັດປາຍຮາກແກ້ວອອກໃຫ້ເຫຼືອຄວາມຍາວປະມານ 15 ຊມ
- ໃຫ້ຕັດຮາກຝອຍດ້ານຂ້າງອອກ

ລວງຍາວຂອງຮາກ
ປະມານ 15 ຊມ

ການເອົາເບ້ຍມາຊຳນ້ຳ

ພາຍຫຼັງຕັດຮາກ ແລະ ໃບແລ້ວໃຫ້ນຳເອົາເບ້ຍຊາມາແຊ່ນ້ຳດັ່ງວິທີການລຸ່ມນີ້:

- ຮາກເບ້ຍຊາທີ່ຍາວ 10 ຊັງຕີແມັດ ໃຫ້ແຊ່ໃນນ້ຳປະມານ 8 ຊັງຕີແມັດ
- ຮາກເບ້ຍຊາທີ່ຍາວ 12 ຊັງຕີແມັດ ໃຫ້ແຊ່ໃນນ້ຳປະມານ 10 ຊັງຕີແມັດ

ແຊ່ໃນນ້ຳປະມານ 8 - 10 ຊັງຕີແມັດ

- ຝົນຕົກປະຈຳ ຫຼື ມີຝົນຝອຍທຸກມື້ໃຫ້ນຳໄປປູກໄດ້ເລີຍ
- ຝົນຕົກໜ້ອຍ (1-3 ມື້ຕໍ່ອາທິດ) ໃຫ້ນຳເບ້ຍທີ່ຕັດແລ້ວໄປແຊ່ນ້ຳໄວ້ 3 ວັນຈຶ່ງນຳໄປປູກ

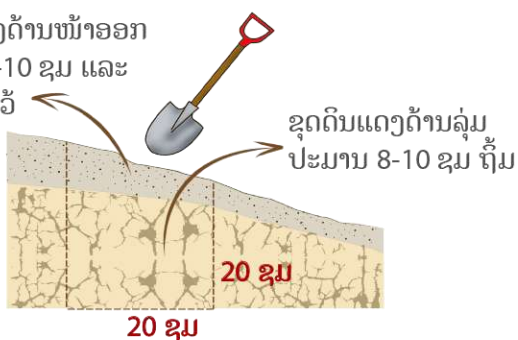
- ບໍ່ມີຝົນຕົກຫຼາຍໃຫ້ນຳເບ້ຍທີ່ຕັດແລ້ວໄປແຊ່ນ້ຳໄວ້ 7 ວັນຈຶ່ງນຳໄປປູກ (ແຊ່ນ້ຳດົນເທົ່າໃດຕົ້ນຊາຈະອົມນ້ຳໄດ້ຫຼາຍເທົ່ານັ້ນ)

ກໍລະນີແຊ່ໃນນ້ຳຢາເລັ່ງຮາກ: ຜະສົມນ້ຳຢາ 1 ແກ້ວຕໍ່ນ້ຳ 60 ລິດ (ຖ້ານ້ຳໜ້ອຍໃຫ້ຜະສົມຕາມອັດຕາສ່ວນທີ່ເໝາະສົມ), ແລ້ວແຊ່ໄວ້ 12-24 ຊົ່ວໂມງ ກໍ່ສາມາດນຳເອົາໄປລົງປູກໄດ້

ການເອົາເບ້ຍລົງປູກ

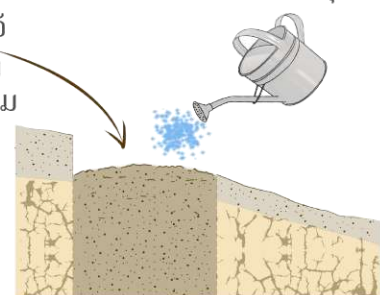
ເນື່ອງຈາກພື້ນທີ່ສວນຊາເປັນດິນພູ ຈຶ່ງຄວນຂຸດດິນດັ່ງນີ້:

ຂຸດດິນທາງດ້ານໜ້າອອກ
ປະມານ 8-10 ຊມ ແລະ
ຮັກສາດິນໄວ້

ເອົາດິນທີ່ຮັກສາໄວ້
ມາລົງຊຸມໃຫ້ພຽງ
ກັບໜ້າດິນທາງລຸ່ມ

ຫົດນ້ຳໃຫ້ຊຸ່ມ

ໃຊ້ໄມ້ແຫຼມປັກລົງເຄິ່ງ
ກາງຊຸມແລ້ວແກວ່ງ
ໃຫ້ໄດ້ຄວາມເລິກ
ເທົ່າກັບຮາກຊາ

ຈັບເບ້ຍໃຫ້ລື່ນປະມານ
1 ຊຸມ ແລ້ວວາງລົງ
ໃຫ້ພຽງໜ້າດິນ

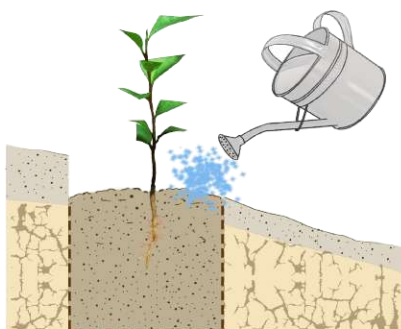
ຖ້າເບ້ຍຊາທີ່ມີແກ່ນຢູ່
ໃຫ້ເອົາດິນຖົມເໝືອ
ແກ່ນຊາເລີຍ

ໃຊ້ໄມ້ໝາຍໄວ້
ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ຈຸດທີ່
ໄດ້ປູກເບ້ຍຊາ

ການບົວລະບັດຮັກສາ

ເບ້ຍຊາບໍ່ວ່າຈະໄດ້ແຂ່ງນ້ຳຢາ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ແຂ່ງກໍຕາມ
ດີທີ່ສຸດເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ເບ້ຍຊາຕາຍ ພາຍຫຼັງ
ການປູກແລ້ວໃຫ້ຫົດນ້ຳມື້ນຳມື້ ຈົນຄົບ 3 ເທື່ອ.

- ຫຼັງຈາກປູກເບ້ຍຊາໃນເດືອນ ມິຖຸນາແລ້ວ
ເດືອນ ກັນຍາ – ຕຸລາ ໃຫ້ເສຍຫຍ້າ ແລະ
ພວນດິນອອ້ມຕົ້ນຊາ
- ຈາກນັ້ນປະໄວ້ ຈົນຮອດເດືອນ ມີນາ - ເມສາ
ຂອງປີຕໍ່ມາ ຈົ່ງພວນດິນ ແລະ ໃສ່ຝຸ່ນ

ສາມາດເບິ່ງລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມໄດ້ທີ່ເວັບໄຊທ www.laotea.org

ວິດີໂອທີ 3: ການປູກເບ້ຍຊາ

ຄູ່ມືທີ 3: ການປູກເບ້ຍຊາ

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ:

ບໍລິການ-ສົ່ງເສີມກະສິກໍາຮອບດ້ານ ບສກຮ
LURAS Lao Upland Rural Advisory Service

